

THEMA: VAN DE SACRAMENTEN

**WIJ MENSEN, ARM EN ZONDIG,
ONMACHTIG EN ONMONDIG,
WAT DENKEN WIJ DAN WEL?
OF WIJ ONS AL VERMETEN
TE MENEN IETS TE WETEN,
'T IS MAAR EEN DROOM, EEN SCHADUWSPEL.**

Als illustratie, in plaats van punten, heb ik een coupletje uit een lied gekozen. Dat staat erbij om aan te duiden dat de sacramenten niet vanwege onze rijkdom, maar vanwege onze armoede gegeven zijn. Omdat wij zo zwak, zo onmachtig en zo onmondig zijn. En dat wij die hulp van God zo dringend nodig hebben.

Verleden week hebben we gehoord: Vanwaar het geloof? En we hebben gelet op Geest, Woord. Sacrament, daar zijn we niet aan toe gekomen, maar daar gaat het in het vervolg - ik meen tot zondag 31 - over, de sacramenten. Dus dat komt nog wel aan de orde, ook in de volgende vragen en antwoorden van deze zondagafdeling.

Ik ga die eerste vraag nu niet meer herhalen, en dat antwoord. We hebben gehoord dat het gaat om het geloof. Niet dat wij hebben, maar dat werk is van Christus, door Zijn Heilige Geest en door het Woord.

Maar u hebt al begrepen, de bedoeling van de Catechismus is om over de sacramenten te gaan spreken. Over het geloof is namelijk al eerder sprake geweest: Wat een waar geloof is en wat de inhoud is van dat geloof. Dat is voorheen al aan de orde gekomen.

CATECHISMUS ZONDAG 25 VRAAG 65 (VERVOLG), 66, 67 EN 68

Nu is die vraag expres ook gesteld om de inleiding te vormen naar de versterking van het geloof.

Dat schriftgedeelte, er staan wel eens met kleine lettertjes, achter die antwoorden, verwijzingen in, in de Catechismus, naar één of andere schriftplaats. En toen dacht ik dat er stond, Exodus 17, maar het moest zijn Genesis 17. Daar gaat het over de instelling van de besnijdenis.

Maar goed, ik zat dan verkeerd te lezen, maar ik las dat, en tegelijkertijd kwam het me voor: Wat is dat toch een troostrijk schriftgedeelte bij de sacramenten. Wat zien we daarin letterlijk de functie van de sacramenten uitgebeeld in de personen van Mozes, Aäron en Hur; ook Jozua. Maar de geschiedenis heeft nog veel meer te betekenen uiteraard, maar het gaat mij u om dat aspect van ondersteuning.

In de hand van Mozes was de staf Gods. Die merkwaardige staf die telkens meegaat. In Egypteland, door de woestijn, altijd die staf van God. Die staf die zich uitstreckte somwijle, en die hier naar boven gericht wordt.

Amelek wil het volk Israëel uitroeien. Moedwillig zijn de Amelekieten de oorlog begonnen. En dan zegt Mozes dat hij op die berg zal gaan, en dat hij daar de staf naar de hemel zal richten. Dat is een teken van het naakte geloof. Als ziende de Onzienlijke.

Dat wil eigenlijk ook zeggen: Vanwaar zal onze hulp komen?

Zal onze hulp komen van de bergen?

Van de heuvelen?

Nee! Daar is geen hulp voorhanden, voorhanden dan bij God, en van God.

En daar wijst Mozes heen. Opdat het betrouwen van het volk niet zou zijn op hun kracht, op hun wijsheid en inzicht, maar dat hun vertrouwen zou zijn op de levende God.

Maar dat valt niet mee, om je arm en de staf zó omhoog te houden. En ik zou ook tegelijk willen zeggen, het is niet vol te houden voor een mensenkind, om uit dat geloof alleen te leven. En om altijd van jezelf af te wijzen op Hem. Op die Heere, die de hemel en de aarde geschapen heeft.

Wij worden zo moe. Wij zijn zo arm. Wij zijn ook zo zondig. En wat we al vermeten te weten, ach, het is een droom, een schaduwspel, dat voorbij gaat. Het ontsnapt ons, we kunnen er niets mee doen als het erop aankomt.

En nu? Nu komen daar die mannen, Aäron en Hur, en die ondersteunen Mozes. Ze geven hem een steen om op te zitten, en ze houden zijn arm omhoog, naar de hemel gericht. Mogen wij dat niet een duidelijk beeld vinden van de sacramenten? Die niet bedoeld zijn om het geloof te wérken. We hebben gehoord, dat is Geest, Woord. Maar die sacramenten zijn bedoeld om het geloof te versterken. Om de ogen opwaarts te houden, om op God te letten.

Om te midden van de strijd, waar we altijd in zitten, die we ook menigmaal verliezen: Het leven is geen vrede alhier, geen wapenstilstand vragen.

Hoe vaak gescheurd, besmeurd, komen wij in de strijd terecht? Hoeveel malen is er die verzoeking, door middel van de satan, om aan alles te vertwijfelen? En zelf te rekenen, en zelf alles klaar te maken, in plaats van te vertrouwen op de levende God?

En als het hem uitkomt, dan kan hij ook al ons feilen, al onze verkeerdheden, als een berg voor ons doen oprijzen. Ons voorhouden, er is voor jou geen vergeving mogelijk.

CATECHISMUS ZONDAG 25 VRAAG 65 (VERVOLG), 66, 67 EN 68

Jij bent een te groot, een te erg zondaar.

Wat kan dat alles meewerken om in de oefening alles zo neer te trekken. "Mijn God, waar was mijn hoop, mijn moed gebleven". "Wij hoopten dat Hij het was. Maar benevens dit alles is het nu reeds de derde dag dat deze dingen geschied zijn", zeggen de Emmaüsgangers.

En dan die sacramenten, die kostbare sacramenten. Die door de Heere gegeven zijn om de staf van het geloof omhoog te richten. Om áf te zien van wat hier is, en om ons heen. En om óp te zien tot de hemel, waar de Heere is. Die we niet zien, maar om op Hem te vertrouwen, en door Hem, immer voorwaarts te mogen gaan. Al is ons leven dan maar een droom, een schaduwspel, wij weten dat de dag komt dat alle schaduwen zullen vlieden, en de morgen daar is. De morgen van de verrijzenis. De morgen ook van de vereniging met Hem. Die morgen zonder wolken, zonder schaduw. Een dag van zeven zonnen, die Hij zal doen opgaan over allen die Hem vrezen.

Houdt aan, grijpt moed, uw hart zal vrolijk leven.

Als we nu eens letten op die sacramenten, dan is dat zo mooi beschreven in de Catechismus. Zo kinderlijk, zo vertrouwelijk: Wat zijn sacramenten?

Sacramenten, ja, dat woord is weergave van het woord 'mysterie'. Tenminste, zoals wij dat woord 'mysterie' kennen, 'verborgenheid'. Maar hoewel je het wel een verborgenheid zou kunnen noemen, moet je dat zó toch niet opvatten. Want de sacramenten zijn juist heel eenvoudig, zichtbaar tegenwoordig. Wat verborgen is, dat is de gemeenschap, het eten met de mond van het geloof, zoals Calvijn het noemt.

Nee, bij sacramenten moet je meer denken aan datgene wat gewijd is. Het gewijde. Het door de Heere God ingestelde en gewijde gebeuren. Daarom is het een sacrament. Het is niet gewoon, zoals we thuis een boterham eten, of, zoals we ons thuis wassen onder de kraan. Dat is niet hetzelfde als 'des Heeren Avondmaal', of de Heilige Doop die bediend wordt aan de kinderen. Het zijn daarom ook sacramenten, gewijd tot een bepaald doel.

Wat zegt nu het antwoord? "De sacramenten zijn heilige, zichtbare waartekenen en zegelen van God ingezet".

Heilig betekent ook eigenlijk, afgezonderd. Dat brood is gewoon brood, wijn is gewone wijn, water is gewoon water uit de kraan. Daar zit op zich niets heiligs in. Maar het is heilig door het woord: Dit is Mijn lichaam, dit is Mijn bloed. De heiligheid van de sacramenten brengt daarom mee, dat die sacramenten ook ontheiligd kunnen worden, zoals je leest in de Korinthe-brief. Waar zoveel misstanden waren betreffende het Heilig Avondmaal.

Waar de mensen eerst een liefdemaaltijd hielden, en dan daar achteraan het Avondmaal. Waar ze elkaar figuurlijk de ogen uitstaken, doordat de rijken met hun stapels voedsel en drank voor zich, die zaten daar naast de armen met hun karig boterhammetje.

En zo waren er veel dingen te noemen. Niet alleen toen, maar ook nu zijn er veel dingen te noemen, waardoor het Avondmaal ontheiligd kan worden.

Daarom mag het Avondmaal nog niet worden afgeschaft. Maar wel zegt de apostel tegen de Korinthen: Doe het kwade weg. Niet: Doe Mijn tafel weg, maar: Doe het

CATECHISMUS ZONDAG 25 VRAAG 65 (VERVOLG), 66, 67 EN 68

kwade weg uit uw midden.

'Ontwaakt gij die slaapt, en sta op uit de dood,
en Christus zal over u lichten.'

O, wat was dat realiteit in die gemeente, de ontheiliging. En dat kan ook nu zo zijn, dat dat heilig sacrament ontheiligt wordt, doordat wij op een boze weg wandelen. En omdat wij die boze weg, die zondeweg, niet willen verlaten, dan kan dat. En daar hoort niet bij, wat we straks ook zullen horen, dat wij in die geestelijke strijd vaak zo onder liggen. Nee, die ontheiliging is juist daar aanwezig, waar je een continuering vind van het kwaad. Waar het kwaad zich als het ware continueert, waar het zich blijvend manifesteert. Waar het de begeleiding is van mijn levenshouding. Waar het zich uitsprekt in mijn levensuitingen, daar gaat het om.

Dat bedoelt ook Johannes in zijn brieven, als hij zo vreselijk scherp getuigt over de zonde. "Die de zonde doet is een dienaar van de zonde, en een vijand van de gerechtigheid". Daar bedoelt hij niet: "Zo wij somtijds uit zwakheid in zonde vallen". Maar hij bedoelt die zonde als continu verzet tegen de waarheid, en tegen het Evangelie. En daarom ook zonde tegen het bloed van de Heere Jezus Christus.

En dán kom je in die weg van de ontheiliging, terwijl ze door God heilig zijn. Door Zijn Woord geheiligt zijn, tot een bepaald doel bestemd.

De sacramenten zijn heilige, zichtbare Water kun je zien. Brood en wijn kunnen we zien. Woorden kun je horen. Die kun je ook wel zien op papier, maar normaal, als je in de kerk zit, dan hoor je. Maar sacramenten kun je zien. Daar wordt ook het oog bij betrokken. Het zijn waartekenen en zegelen. Dat wil zeggen: Het zijn leer-tekenen. Teken die de waarheid getuigenis geven. Ze wijzen ergens heen. Water wijst naar de reinigende kracht van het bloed, het offer van Jezus Christus. Gebroken brood wijst naar Zijn gebroken vlees. De vergoten wijn wijst naar Zijn vergoten bloed. Daarom worden het tekenen genoemd, ze wijzen ergens heen.

Het zijn ook zegelen, een zegel. Niet een zegel dat ik aan mijn jas hecht. Niet een zegel op de waarheid die ik heb. Niet een zegel op mijn gelóóf, mijn hóóp, mijn líéfdé, of mijn bekéring, of rechtváárdiging. Nee, het zijn zegelen die God hangt aan de waarheid van Zijn belofte. Dat het echt waar is.

Het is als het ware een koninklijk stempel. Zoals die oude koningen, zoals Nebukadnezar en Darius hun zegelring gebruikten om daar een afdruk op was, op een perkament of wat dan ook, te drukken. Als een koninklijk keurmerk dat het echt waar is. Zo zijn ook de sacramenten, niet alleen ergens heenwijzend - tekenen, onderwijs - maar de sacramenten zijn ook zegelen van God op Zijn waarheid. Het is afgestempeld. Het is geadresseerd door de Koning Zélf.

Nu, wat is dat al wonderbaarlijk, om zo eens een ogenblik te letten op de sacramenten.

'Wij mensen, arm en zondig,
onmachtig en onmondig.'

Wij, die wel hoog van de toren kunnen blazen, maar er hoeft maar niets in de weg te zijn, en het is allemaal over. Wij mensen, die het ene ogenblik nog krachtig en sterk, het andere ogenblik geslagen terneer liggen, en nog geen hand kunnen verleggen.

Wij, nietige schepselen. 'Daar komt nog vlees en wereld bij,
ai, help ons dan en maak ons vrij.'

CATECHISMUS ZONDAG 25 VRAAG 65 (VERVOLG), 66, 67 EN 68

Nu komt die trouwe Herder der schapen, en die heeft het ingezet. En de apostel heeft het ook ontvangen, en doorgegeven, Gods heilige sacramenten. En Hij heeft ook van de Doop gezegd: "Ga dan heen, onderwijst al de volken, dezelve dopen in de Naam van de Vader, de Zoon, en de Heilige Geest". Wat is de Heere goed, en goeddoende.

Als wij dat beseffen, dan moet de ontheiliging die wij op ons geweten hebben, die ontheiliging waar wij zo licht in vervallen: "O, er is Avondmaal, o, er is Dopen, het zal wel weer lang duren", die moet wijken, plaats maken voor verwondering: "Wat is God goed voor zulke armzalige mensen".

Hij heeft dat ingezet. Hij had dat niet hoeven te doen. Maar Hij wilde dat doen, uit liefde, uit mee-leven en mede-lijden. Als een Hogepriester, die gelijk als wij is verzocht geweest, doch zonder zonde. En die Hogepriester is nu zo goed en zo barmhartig, dat Hij die sacramenten aan zulke nietige mensen wilde geven.

Ja, het is geen wonder, het stuitte op praktische problemen, dat de Reformatoren veel meer het Heilig Avondmaal wilden houden. Indien mogelijk, elke zondag. Dat ging niet in de praktijk. Misschien is het ook wel niet goed, een mens raakt ook overal aan gewend. Hoewel, dat kun je van het Woord ook zeggen. Maar het is geen wonder, als we de bedoeling er recht van mogen zien, dat die trouwe Heere dat kind dat in de kinderstoel zit, dat Hij dat kind iets geeft dat dat vertrouwen moet sterken. Dat Hij voor dat kind een tekening maakt, dat Hij het écht meent. Dat Hij écht voor zondaren Zijn leven heeft gegeven. Wat een ontroerende goedheid voor zulke arme schepselen die wij zijn.

Ach, je hoeft niet met de armoede te koop te lopen, maar ik kan me haast niet indenken, als de Heilige Geest door het Woord ons ontdekt, dat wij dan niet zouden weten hoe zwak en nietig wij zijn. Dat het zo waar is: Hulp van God verkregen hebbende, staan wij tot op deze dag.

Wij ook, geliefde gemeente.

Dat was toch ook, bijna zo'n 25 jaar geleden, de innerlijke drang van sommigen uit ons midden. Ik kan beter zeggen: Sommigen zijn alreeds ontslapen, en anderen leven nog, en zijn alweer zoveel jaren, net als ik, ouder geworden. En dan denk je ook: Het is als een droom, een schaduwspel. Wij wel, Hij niet! Het was toch de innerlijke begeerte om datgene wat God ingesteld heeft, in-ge-zet, als een in-zetting voor Jakobs zaad. Het was toch het bevel van de HEERE der Heeren, aan Zijn Israël, en ook aan de kerk van de nieuwe bedeling, dat daar mensen werkzaam mee zijn geworden. En dat ze daaruit hebben gevraagd aan de Heere God, om een weg. Dat we niet langer als een gezelschap, of als een commissie, maar dat we, hoe klein ook, als gemeente van de Heere, met elkaar verder zouden mogen gaan.

Dat heeft de Heere vervuld. Sommigen hadden jaren het sacrament niet gebruikt. En de kinderen die opgroeiden hadden het vaak ook langere tijd niet gezien. En dat vond de Heere niet goed. En daarom zijn wij nu samen, als gemeente, bij Woord en Sacrament.

En daarom, bij alle verkeerdheid onzerzijds, en ontheiliging, en alles wat er maar geweest zou kunnen zijn, dat Gode mishagde, mag ik ook zeggen: De Heere heeft de boodschap gezegend. Want hoevelen mogen daarin ook de belijdenis van hun hart uitspreken: Hij is het, mijn Heere en mijn God!

'Hij is zo getrouw als sterk,

CATECHISMUS ZONDAG 25 VRAAG 65 (VERVOLG), 66, 67 EN 68

Hij zal Zijn werk,
voor mij volenden.

En mogen we ook zeggen: 'Hoe menigmaal hebt G' ons Uw gunst betoogd,
't zij G' een fontein deedt uit de rots ontspringen,
of op een hoop, de waat'ren samendringen,
nadat de stroom door U werd uitgedroogd.'

Dat mogen wij het nu volgende geslacht nog vertellen. Wat dat betekende voor die al gestorven zijn, en die nog mogen leven. Dat we de dood van de Heere met elkaar mochten verkondigen. En het teken van de Heilige Doop, het zegel op Zijn belofte, mochten aanschouwen.

Het is niet gewoon: "Uw goedheid Heer, is hemelhoog!"

"Ze zijn van God ingesteld, opdat Hij ons door het gebruik daarvan, de belofte des Evangelies des te beter te verstaan geve en verzegele".

Daar heb je weer wat ik straks noemde: Onderwijzing, verstaan geven. Het teken duidt aan. En het sacrament is tegelijk zegel.

En omdat het nu nog niet speciaal over het Avondmaal en de heilige Doop gaat, dat komt nog aan de orde, straks eerst over de heilige Doop, daarom ga ik daar nu ook niet verder op in. Als wij er maar dit uit mogen meenemen: Opdat Hij ons door het gebruik daarvan..... Niet: Door het nalaten daarvan, maar door het gebruik daarvan, de belofte..... Welke belofte? "Ik delg al uw overtredingen uit als een nevel, en Ik gedenk ze niet meer". De belofte: "Kom dan, laat ons samen richten. Al waren uw zonden als scharlaken of karmozijn, Ik maak ze als witte wol en vers gevallen sneeuw". De belofte: "Ik zal niet meer op u toornen noch schelden, in der eeuwigheid. Bergen mogen wijken, heuvelen wankelen, maar het verbond Mijns vredes zal niet wijken en niet wankelen, zegt de Heere, uw Ontfermer". Belofte: "Troost, troost Mijn volk, zegt uw God. Spreekt naar het hart van Jeruzalem, roept haar toe dat haar strijd vervuld is. Dat ze dubbel ontvangen heeft, van de hand des Heeren, voor al haar misdaden. Sieraad voor as, vreugdeolie voor treurigheid. Het gewaad des lofs voor een benauwde geest".

Het Woord is vol rijke beloften. Maar, wij kijken om ons heen, en wij kijken naar binnen. Wij kijken ook wel in het Woord: "Ja, het staat in het Woord, maar hoe moet je dat..... Wat moet een mens er mee? Ja, maar Gods kinderen, die zeggen toch:

'Uw Woord is mij een lamp voor mijn voet,
mijn pad ten licht, om t' donker op te klaren?'"

Dat is waar, en toch zeggen ze zo vaak stilletjes tegen de Heere: "Heere, geef toch dat Uw Woord een lamp voor mijn voet mag zijn, en een licht aan mijn pad. Want ik ben zo'n vergeter. Ik zal niet gauw Uw Woord nemen en kijken naar het antwoord, naar de troost".

Kijk, en nu is de Heere zo goed. Niet dat Hij het goed vindt, dat wij zo onmachtig daarheen gaan, en onmondig. Want Hij wil ons een mond geven. Een mond, ontsloten tot Zijn lof. Maar de Heere is zo barmhartig, dat Hij tegemoet komt aan de zwakheid. En, met als enig doel, om die belofte van het Evangelie als het ware ons voor ogen uit te tekenen, water-brood-wijn, om ons maar in te prenten, dat Hij vanwege het enige slachtoffer Christus, aan het kruis volbracht, ons onze schuld vergeeft, en het eeuwige leven uit genade schenkt. Dat is nu een stukje uit de praktijk van het leven.

CATECHISMUS ZONDAG 25 VRAAG 65 (VERVOLG), 66, 67 EN 68

Waarom? Kijk, je kunt zeggen: Ja, maar als een mens nu zijn schuld vergeven is, dan is er toch niets aan de hand? Als een mens nu zijn zonde vergeven zijn, waar maak je je dan druk over? Zó praat een mens verstandelijk, concluderend. Maar je voelt, nee, zo is het niet.

David wist heel goed dat hij een kind van de Heere was. David wist dat hij de Heilige Geest ontvangen had. Hij kan zich er toch niet uitredden door te zeggen: Nu, maar mijn schuld is wel vergeven. De profeet had het zelfs gezegd, dat zijn zonden vergeven waren. Maar kijk, hoe moet het nu verder? "Gods verborgen omgang vinden zielen waar Zijn vrees in woont". En nu is hij dat kwijt, en nu moet je hem eens horen, door de Heilige Geest. Maar hij heeft het verbeurd, verzondigd! "Heere, alstublieft, neem die Geest niet van mij". God zou niet onrechtvaardig zijn als Hij er een punt achter zet. "Heere, geef mij weder, de vreugde van Uw heil. Heere, was mij toch van al mijn ongerechtigheden. Toen ik zweeg, was ik als een dor gebeente, een vuur brandde in mijn binnenste. Mijn sap werd veranderd in zomerdroogte. Kom Heere". Dat kun je gewaar worden.

Ik weet wel, de rechtvaardige zal door gelóóf leven. Maar het geloof is geen dood geloof. Dat kun je gewaar worden, dat de weg weer open is. Dat er weer contact is. Dat alles niet afstuit tegen die dichte hemeldeur.

Als dat voor je gevoel zo is, dan moet je nog niet wanhopen, daar gaat het niet om. De Heere kan ook bezig zijn te beproeven. Maar het kan ook zijn dat onze zonden een scheiding maken, tussen de Heere en onze ziel. Klaag je nood dan aan Hem, zeg het tegen Hem.

Ik bedoel dat echt niet als een lesje, als een sommetje dat zo klopt altijd. Als het zo klopt, dan klopt het toch meestal niet. Maar het is het leven, om het Hem te vertellen. Om Hem te bekennen: "Heere, ik ben zo'n ongelukkig schepsel, ik heb U niet nodig. Ik heb weer buiten U gedwaald, ik heb weer toegegeven aan mijn eigen boze bestaan, help me toch, trek mij erdoor. Ik heb het niet verdiend, maar U hebt het toch verdiend". Dan gaat hij pleiten: "Heere, het stond U niet in de weg, toen ik, nietig mensenkind, nog maar kort geboren, dat U Uw Naam over mij deed uitroepen. De Vader, de Zoon en de Heilige Geest. Ik had niets, U had alles. Ach Heere, help mij, laat mij niet vertwijfelen. Laat mij niet varen, dan ben ik verloren. Trek mij er toch weer uit, uit al die boze netten". Dan belijdt hij aan de Heere zijn onmacht en zijn onwil! En tegelijkertijd schreeuwt hij: "En toch Heere, wil ik Uwe zijn, voor U alleen". Ja, dat is nu het sacrament, om daarin tegemoet te komen. Kom, kijk eens naar het water. Het wordt gesprenkeld, dat is waar. Maar we lezen toch ook van de besprenging met het bloed van Christus. Wat dat betreft hoef je toch niet per se aan de onderdompeling de waarde te hechten. Ook in het Oude Testament werd het bloed gesprenkeld, zo ook het water.

Ach, dan zegt die Heilige Geest: "Kom, en uw ziel zal leven, en Ik geef u de gewisse weldadigheden van David". Hij legt als het ware de hand op onze schouder: "Komt en ziet, smaakt dat de Heere goed is". Dat is wonderbaarlijk, als de Heere zo diep neerbuigt voor zulke onmondige mensen, en ze helpt.

En daarom hoop ik dat wij ook dat wonder zien, zodat we blij zijn als er Dopen is. Dat we blij zijn als er Heilig Avondmaal is. En dat er het besef leeft: Gelukkig, mij aangaande, mijn voeten waren bijkans uitgeweken. Maar nu komt die trouwe Herder, en die wil in gunst op mij neerzien, door mij zichtbaar te laten zien: Zo spreng Ik Mijn bloed over u.

CATECHISMUS ZONDAG 25 VRAAG 65 (VERVOLG), 66, 67 EN 68

Zo geef Ik je Mijzelf te eten, door het geloof, en te drinken. Zodat je mag zeggen: "Ik leef, doch niet meer ik, maar Christus leeft in mij".

Zo wil de Herder het schaap horen. Hij wil horen uit de mond van de lammetjes: "De Heere is mijn Herder, mij zal niets ontbreken. Hij voert mij zachtjes aan zeer stille wateren, Hij verkwikt mijn ziel. Hij leidt mij in het spoor der gerechtigheid, om Zijns Naams wil". De Heere wil het lammetje horen: "Al ging ik ook door een dal der schaduw des doods, Gij zijt met mij. Uw stok en Uw staf, die vertroosten mij. Gij richt de tafel toe, tegenover mijn tegenpartijders".

Tegenover zonde, duivel, wereld en dood, richt Hij Zijn vredetafel toe. "Gij maakt mijn hoofd vet met olie, mijn beker is overvloeiende". En het schaap spreekt het vertrouwen uit: "Immers zullen mij het goede en de weldadigheid volgen, al de dagen mijns levens. En ik zal in het huis des Heeren blijven, tot in lengte van dagen". Voor eeuwig! Als we dit huis verlaten is daar immers het huis, niet met handen gemaakt, maar eeuwig in de hemelen.

Nu voel je ook tegelijkertijd aan, dat die sacramenten juist daar inspringen, waar wij het zwakst zijn, waar wij het meest in aangevochten worden, waar het meest strijd geleverd wordt. Dat is de vergeving en het eeuwige leven. Daar zijn we het kwetsbaarst in.

Waarom? Je kunt niet zeggen, dat wanneer een mens tot het geloof gekomen is, dat hij dan nooit meer zondigt. Dat er dan nooit meer een verkeerde gedachte in hem opkomt, of een daad, of een woord. Daarom is die strijd zo actueel. Daarom zijn die sacramenten zo blijvend gegeven, hier op aarde.

Als je werkelijk denkt, ik ben een perfectionist, ik ben er. Ik ben heilig, ik doe geen kwaad, dan is het moeizaam. Dan hoef je ook eigenlijk niet aan het Avondmaal. Wat is er dan in de weg? Geen zonden die een scheiding maken. Maar juist omdat we elke dag vragen: "Vergeef ons onze schulden, gelijk ook wij vergeven onze schuldenaren", daarom komt dat sacrament er bij. Omdat we het elke keer weer nodig hebben.

Maar is dat dan niet gemakzuchtig? Kan dat dan geen oorkussen worden voor de zonde? Als je denkt: Nu ja, het is binnenkort weer Avondmaal, dan word ik weer herinnerd aan de vergeving, dan word ik er weer bij bepaald, hoe goed God is. Nee, zo ligt dat niet. Zo is dat gewoon niet. Zulke vragen hebben eigenlijk geen betekenis, want zo gaat het niet. Het gaat altijd anders.

Als het zo zou zijn, of zo zou gaan, dan denken wij dat het Avondmaal een soort tovermiddel is. Maar dat stukje brood kan ons niet helpen, en dat slokje wijn niet, en die paar druppeltjes water ook niet. Of je nu als kind gedoopt wordt, of als volwassene, dat helpt je niet. Het is de Heere die ons helpt.

'Neen, de HEERE der Heeren,
doet ons triumferen.
Hij, geducht in macht,
slaat elks einde gade,
die op Zijn genade,
in benauwdheid wacht!'

Daarom kan een ziel heus wel heel schoorvoetend aan de tafel gaan. Het tegenovergestelde van een oorkussen voor het kwaad; zo ligt dat niet. Nee, hij wordt beschuldigd, innerlijk, door de Heilige Geest. Door het Woord wordt hij voor de balie

CATECHISMUS ZONDAG 25 VRAAG 65 (VERVOLG), 66, 67 EN 68

gedaagd. Hij kan er niet onderuit. Maar dáár kan hij ook niet onderuit. En daarom, hoewel hij de dood verdiend heeft, en het niet waardig is dat de Heere God zo vriendelijk voor hem is, toch: "Tot wien zal ik anders heengaan?". Wonderlijk hè?

Bij een aardse rechter zou je natuurlijk met zoiets niet klaarkomen, dat begrijp je wel. Als je tegen een aardse rechter zoiets zegt, dan zegt hij: "Ja hoor eens, dat zijn jouw zaken hoor. Maar daar gaat het niet om, jij hebt dat en dat gedaan, en dat staat er voor, en dat krijg je". Misschien een beetje verzachtende omstandigheden. Zo is het toch?

En toch is een mens banger voor de hemelse Rechter, dan voor de aardse rechter. En die hemelse Rechter, die vergeeft. En niet op grond van onrecht, want Hij weet goed wat er op staat: De dood sterven. Maar om het ene slachtoffer van Christus, daarom alleen, gaat de schuldige vrijuit. Vanwege de Onschuldige, die schuldig verklaard wilde worden.

Dan kun je zeggen: "Ja, daar ben ik het niet mee eens", nee, daar is een vrijzinnig mens het niet mee eens. Die zegt: "Ja hoor eens, dat kan niet, dat klopt niet. Een vreemde gerechtigheid? Nee, je zult het zelf....!" Nu, probeer het dan. Probeer dan of dat je voor God kunt bestaan. Maar gelukkig als wij geloven: Nee, ik kan niet

bestaan. 'God, enkel licht,
voor Wiens gezicht,
niets zuiver wordt bevonden.'

Zie ons bevleken, daar staan. Misvormd door zoveel zonden.

'Ach, waar dan heen?
Tot U alleen.'

Het ene slachtoffer van Christus, aan het kruis gebracht, is genoeg tot reiniging, heiliging, van mensenkinderen die doodschuldig zijn.

"Zijn dan beide, het Woord en de sacramenten, daarheen gericht, of daartoe ingesteld, verordend, dat ze ons geloof op de offerande van Jezus Christus aan het kruis, als de enige grond van onze zaligheid wijzen?"

Ja, daar gaat het nu maar om. Om die éne grond, en om dat éne fundament, waarvan Paulus zegt: "Niemand kan een ander fundament leggen, dan hetgeen gelegd is, namelijk Christus". Je kunt op dat fundament wel wat proberen te bouwen. Dat is niet erg, dat mag. Maar zo iemand bouwt hooi, stro of stoppelen, een ieders werk zal door vuur beproefd worden. Het kan best zijn dat het geen stand houdt, dat alles in brand vliegt. Maar de ziel, zegt de apostel, zal behouden worden, doch alzo, als door vuur. Dat is wel benauwd, als alles in gaat storten. Maar gelukkig als we Hem toebehoren, dan is er toch behoudenis.

Maar zo iemand op dat fundament bouwt kostbaar gesteente, diens werk blijft bestaan. Dan kun je zeggen: "Ja, maar dat kan toch niet, alles is met zonde bevlekt". Nee, maar wat gedaan is in geloof, in hoop, wat gedaan is om alles op dat ene fundament, te grond te richten, dat zal bestaan. Dat verbrandt niet, dat zal eeuwig juichen tot Gods eer.

Daarom, wat is dan het hoofddoel van die sacramenten? Alleen maar het kruis. De Geest leert het ons in het Evangelie, en verzekert het ons door de sacramenten. Dat daarin alleen onze volkomen zaligheid stáát. Mooi gezegd hè? Staat, dat betekent,

CATECHISMUS ZONDAG 25 VRAAG 65 (VERVOLG), 66, 67 EN 68

recht overeind, vast. Zo waarachtig als Jezus Christus van de doden is opgestaan en leeft, zo zeker is die offerande van Christus ten goede voor al Zijn kinderen.

Maar die kinderen zijn vaak in de war. Arm, zondig, onmachtig, onmondig, of soms vermeten we ons dat we iets weten. Daarom, die kinderen moeten geholpen worden. Dat kan een draai om de oren betekenen, dat kan strafwerk betekenen, nu ja, een beetje overdreven gezegd, maar, een poosje in de kast. Maar, het kan van alles betekenen, omdat kinderen alles nodig hebben. En nu komen die sacramenten. En de één komt thuis met een gescheurde broek, een ander met een buil op zijn hoofd. Een derde moet een pak slaag hebben omdat hij ergens oude mensen misschien wel heeft getreiterd, weet ik wat hij gedaan heeft.

Maar, daar is het Woord dat leert. Daar zijn de sacramenten die de genezing bevorderen. Die spreken van het wassen, het reinigen, het heiligen, door het bloed van het verbond.

Is dat nu niet een troostrijk stuk van de sacramenten? Waarvan wij er twee hebben, de heilige Doop en het heilig Avondmaal. In de plaats van de besnijdenis en van het Pascha, twee sacramenten.

Aäron en Hur, zij zijn op de berg van het geloof. Maar onze arm is zo zwak, en zinkt telkens neer. De strijd woedt door aan alle kanten. Amelekieten, Filistijnen, en die hoeft je niet eens ver te zoeken. Die zitten zo hier binnen, waar ze de stad mensenziel belegeren, benauwen, brandende pijlen inschieten.

Daar komt die trouwe Herder: Avondmaal. "Ik heb begeerd met jullie dit Avondmaal te houden, eer Ik sterf". Daar komt die lieve Paulus er overheen: "Hetgeen ik van de Heere ontvangen heb, heb ik ook aan jullie overgegeven". Wat is de Heere goed voor zulke mensen. Gaarne vergevend.

O, ik kan het niet begrijpen, dat de Heere zo goed is voor zulke hurken, voor zulke verknoeiërs. Voor mensen die erger zijn dan een ezel, die stoot zich in 't gemeen, geen twee keer aan dezelfde steen, maar wij wel. Wel duizend keer. En toch:

'Heere, door goedheid aangedreven,
wat zijt Gij mild in 't schuld vergeven.'

Geliefde gemeente, hoop op deze God. Wees zuinig op Zijn heilige sacramenten, veracht ze niet. Denk niet dat je de dans ontspringen kunt, door wél naar het Woord te komen, en de sacramenten te laten liggen. Daar zul je er niet mee komen. Elke keer dat je wat hoort, en niet beaamt, luister je jezelf een oordeel. Het Woord is groter, indrukwekkender dan de sacramenten. De sacramenten zijn 'er bij' gegeven.

O, dat we dan allen, die Zijn Naam beleden, ook Zijn Naam mogen belijden als Zijn dood verkondigd wordt.

En dan denk ik aan onze oude predikant, mijn oudoom. Dan kon hij wel eens zo scherp uit de hoek komen, dan zei hij: "Ja maar....." "Nu, je zult er in de hel nog geen spijt van hebben".

CATECHISMUS ZONDAG 25 VRAAG 65 (VERVOLG), 66, 67 EN 68

AMEN